TEATRUL NAȚIONAL DIN TIMIȘOARA

Mereu actualul Jurnal al Annei Frank

Toți (sau aproape toți) cei care au depășit 50 de ani știu despre "Jurnalul Annei Frank", despre acele teribile (tragice, dar și cu umor) însemnări zilnice, făcute de un copil evreu german, refugiat în Olanda, trăind ascuns ani de zile pentru a sfârși totuși în legătură de exterminare de la Bergen-Belsen. Dacă toți oamenii Europei ar fi citit, ținut minte și luat în seamă jurnalul Annei, sigur n-ar mai fi apărut niciodată "Jurnalul Zlatei", al fetiței din Sarajevo care a trăit și ea războiul nebun al oamenilor mari. În jurnalul Zlatei, când adulții o compară cu Anne, copila exclamă mereu și mereu, "numai de n-aș avea sfârșitul ei". Și pentru că oamenii mari au făcut ca paginile dramatice din jurnalul Zlatei să existe, este important și imperios ca ei să recitească jurnalul Annei, să-l aducă pe scenă, să-l vadă în filme.

Prima oară pe scenă l-am văzut la Teatrul Evreiesc în primăvara lui 1957, pus în scenă de George Teodorescu, pe atunci "tânăr regizor". Era dramatizarea jucată în întreaga lume, în care apăreau toți cei ascunși în "anexa" din centrul Amsterdamului, iar în rolul principal apărea o actriță tulburătoare - Lia König-Sraiper, care cred că a și făcut carieră în Israel, unde a plecat peste câțiva ani. Întreg spectacolul mi se pare și acum, la atâtea decenii distanță, dureros, născut dintr-o durere știută, trăită, asumată. Am căutat prin însemnările cronicarilor de atunci, toți erau tulburați de adevărul spectacolului, de calitatea interpretei principale. "Amestec tainic de suavitate și pasiune răscolitoare" scria Vicu Mândra. "Personajul Annei străbate o scară dificilă, de grele nuanțe...", nota Mihnea Gheorghiu ș.a.m.d.

Și tânără actriță Mihaela Sârbu (care mi-a prilejuit pasul înapoi în amintiri) și-a început cariera la Teatrul Evreiesc, după absolventa din 1994, teatru unde a jucat rolul important, iar acum, la Național din Timișoara, în programul destinat tinerilor regizori și actori, a fost distribuită în rolul Annei Frank de regizoarea Liliana Ceterchi (absolventă 1998). Nouă variantă a jurnalului, datorată regizoarei, este o monodramă. Întreaga greutate a comunicării căzând pe umerii interpretei. Conceput ca interferare de teatru și film, spectacolul aduce textul Annei prin vibrația actriței, iar pe fundalul coscovit - închipuind unele dintre

Mihaela Sârbu

zidurile "anexei" ascunzătoare - sunt proiectate imagini cu câțiva dintre supraviețuitorii tragediei familiei Frank (din cele opt persoane ascunse timp de mai bine de doi ani numai tatăl a scăpat). Din păcate, efectul scontat n-a putut fi atins din motive tehnice (proiectorul era, cred, bun de casat, nu de folosit) și așa s-a făcut că nici din această direcție interpreta n-a avut sprijin. Așadar, în afară de o minimă scenografie, oferită de Andreea Mincic, s-a sprijinit doar pe talentul său indiscutabil. Ea parcurge traseul spre maturizare pe firul unei adolescente busculate de spaimă, de singurătate (într-un spațiu închis, populat de prea mulți oameni ce-și trăiesc propria disperare cu reflexe în existența Annei), colorată de prima iubire, palidă, incipientă, apoi fortificată prin dorința tinerei de a-și localiza simțămintele într-o trăire regeneratoare. Deși experiența artistică redusă nu-i oferă posibilitatea de a scăpa discursul său de monotonie pe alocuri, Mihaela Sârbu pune stăpânire pe personaj și îl conduce publicul fatm în drama acestuia. Cele câteva soluții regizorale, menite să îmbunătățească discursul său, să sublinieze stările, mi s-au părut, mai degrabă, superflue sau cel puțin incomodante. În rest, Anne Frank, ca și Zlata, trebuie să ne țină mereu treează și la pândă când discursurile naționaliste (toldeauna imbecile) se întețesc.

Florica Ichim